

TrafikXlab som innovationsmotor

*En modell för Trafikverket att bli start-ups
förstahandsval*

2025-06-24

Slutrapport

Karl Bertilsson, Lindholmen Science Park
Ahmed Ouadani, MobilityXlab

Titel på projektet – svenska
TrafikXlab som innovationsmotor
Titel på projektet – engelska
TrafikXlab as an innovation engine
Projektledareorganisation
Lindholmen Science Park
Namn på projektledare
Karl Bertilsson
Namn på ev övriga projektdeltagare
Ahmed Ouaddani
Nyckelord: 5-7 st
Start-ups, innovation, offentlig sektor, accelerator, upphandling, innovationsupphandling, Pre-Commercial Procurement (PCP)

Sammanfattning

Triple F-projektet "TrafikXlab som innovationsmotor" har adresserat utmaningen med att integrera innovativa start-ups i Trafikverkets verksamhet för att främja fossilfria godstransporter. Många start-ups saknar förståelse för branschen och har svårt att etablera kontakter. Trafikverket har traditionellt samarbetat med större leverantörer men behöver nya digitala lösningar för framtidens transportsystem.

Projektet har undersökt hur Trafikverket kan bredda sin leverantörsbas och dra nytta av innovation genom en anpassad affärsmetodik. Arbetet har lett till utvecklingen av den föreslagna "TrafikXlab"-modellen (en anpassning av MobilityXlabs ramverk och expertis), som är en samarbetsmodell och inte en juridisk enhet och som syftar till en mer inkluderande upphandlingsprocess för att bredda förståelsen för hur Trafikverket kan arbeta med en ny typ av leverantörsbas, samt agera brygga mellan start-ups och offentlig sektor. Modellen representerar ett strategiskt partnerskap mellan Trafikverket och Lindholmen Science Park (som står som värd för MobilityXlab). Den betonar Trafikverkets ägarskap men beskriver MobilityXlabs roll som facilitator, guide och neutral mötesplats genom processen, från behovsinsamling till implementering, där så är relevant och möjligt.

Resultaten visar att start-ups behöver tydlig vägledning och flexibla upphandlingsprocesser, medan Trafikverket kan vidareutveckla sina interna arbetssätt och främja en öppen innovationskultur. Den nya kunskapen ligger i den beskrivna TrafikXlab-modellen och insikterna om hur båda parter kan "mötas på mitten" för att påskynda innovation.

Föreslaget nästa steg är att genomföra pilotprojekt för att testa modellen, säkra finansiering för TrafikXlab-ramverket för att möjliggöra en långsiktig tillämpning, och sprida kunskapen inom sektorn men även till kringliggande sektorer som kan dra nytta av arbetssättet. Detta syftar till att accelerera implementeringen av innovativa lösningar som bidrar till ett effektivare och mer hållbart godstransportsystem och Sveriges klimatmål 2045.

Projektet har finansierats av Triple F och letts av Lindholmen Science Park med expertstöd från Trafikverket och MobilityXlab.

Summary

The Triple F project "TrafikXlab as an Innovation Engine" has addressed the challenge of integrating innovative start-ups into Trafikverket's (the Swedish Transport Administration's) operations to promote fossil-free freight transport. Many start-ups lack industry understanding and struggle to establish contacts. Trafikverket has traditionally collaborated with larger suppliers but requires new digital solutions for future transport systems.

The project investigated how Trafikverket can broaden its supplier base and leverage innovation through an adapted business methodology. This work led to the development of the suggested collaboration model, TrafikXlab (an adaptation of MobilityXlab's framework and expertise), which is a collaborative model and not a legal entity, aiming for a more inclusive procurement process in order to broaden the understanding of how Trafikverket can work with a new type of supplier base, and acting as a bridge between start-ups and the public sector. The model represents a strategic partnership between Trafikverket and Lindholmen Science Park (which hosts MobilityXlab). It emphasizes Trafikverket's ownership while outlining MobilityXlab's role as a facilitator, guide, and neutral arena throughout the process, from needs gathering to implementation, where relevant and possible.

The results indicate that start-ups need clear guidance and flexible procurement processes, while Trafikverket can further develop its internal working methods and foster an open innovation culture. The new knowledge lies in the described TrafikXlab model and the insights into how both parties can "meet halfway" to accelerate innovation.

The suggested next steps involve conducting pilot projects to test the model, securing funding for the TrafikXlab framework in order to make long-term implementations possible, and disseminating knowledge within and to adjacent sectors that could benefit from this approach. This aims to accelerate the implementation of innovative solutions that contribute to a more efficient and sustainable freight transport system and Sweden's 2045 climate goals.

The project was funded by Triple F and led by Lindholmen Science Park with expert support from Trafikverket and MobilityXlab.

Innehållsförteckning

.....	1
Sammanfattning	4
Summary	5
Inledning	7
Bakgrund och motiv	7
Frågeställningar	7
Bidrag till Triple F	8
Genomförande	9
Resultat	10
Översikt av TrafikXlab-modellen	10
TrafikXlabs roll	10
Stöd i processen.....	10
Viktiga möjliggörande faktorer	11
Rollen för inkubatorer i samarbete med offentlig sektor	11
Svar på frågeställningar	11
Fråga 1: Vad krävs för att startups ska möta Trafikverkets behov och krav?	11
Fråga 2: Hur behöver Trafikverket anpassa sin verksamhet och arbetssätt för att kunna tillgodogöra sig entreprenörskapen från start-ups och scale-ups?	12
Fråga 3: Hur kan MobilityXlab fungera som bryggan ut mot startups från offentlig sektor?.....	12
Nyttiggörande och nästa steg	13
Nytta för innovatörer och ekosystemet	13
Nästa steg	14
Diskussion	16

Inledning

Innovationstävlingen Fossil-Free Freight Challenge 2023 ledde till att fokus 2024 lades på att utveckla innovationsstöd till start-ups och små företag. Företagen har ofta koncept med potential att lösa utmaningar, men det finns i många fall inte en djupare förståelse av godstransportbranschens aktörer och hur de arbetar. Dessutom är det svårt att skapa kontakter för att testa koncept i tidiga faser, vilket är nödvändigt för att utveckla koncepten till implementerbara lösningar.

Arbetet under 2024 har fokuserat på att identifiera utmaningar hos stora organisationer i sin omställning till fossilfria godstransportsystem, där start-ups och små företag skulle kunna erbjuda nya typer av lösningar. Triple F har i detta fall jobbat med Trafikverket som stor organisation och identifierat behovet av nya lösningar för digitala trimningsåtgärder i vägtransportsystemet – ett pågående arbete inom Trafikverket för att undersöka hur teknik och digitalisering kan användas för att minska behovet av ombyggnationer. Triple F har även identifierat möjligheten att utöka kontaktnätet med samarbetspartners och leverantörer via Mobility Xlab (mobilityxlab.com). Med denna bakgrund planerades under 2025 en samarbetsinsats mellan Triple F, Mobility Xlab och Trafikverket.

Bakgrund och motiv

Trafikverket har traditionellt samarbetat med en begränsad grupp större leverantörer, exempelvis inom trafikräkning, underhåll och nya investeringar i infrastrukturprojekt. Teknikutvecklingen skapar möjligheter av att identifiera nya digitala lösningar som både är mer samhällsekonomiskt lönsamma och som banar väg för framtidens transportsystem. Det är en utveckling som sker snabbt, vilket start-ups och scale-ups är bra på att dra nytta av genom att identifiera nya innovativa lösningar och affärsmodeller. Dessa behöver i sin tur kunna implementeras utifrån väghållares, såsom Trafikverkets, förutsättningar.

Syfte med samarbetet:

1. Utforska metoder för att identifiera och engagera start-ups och nya aktörer med relevanta lösningar för Trafikverkets utmaningar.
2. Utforska en affärsmetodik med Mobility Xlab som representant och mellanhand ut mot branschen för att göra dessa företag redo att leverera till offentlig sektor.
3. Bredda förståelsen för hur Trafikverket kan arbeta med en ny typ av leverantörsbas.

Frågeställningar

De frågeställningar som arbetet har avsett att besvara är följande:

1. Vad krävs för att start-ups ska möta Trafikverkets behov och krav?
2. Hur behöver Trafikverket anpassa sin verksamhet och arbetssätt för att kunna tillgodogöra sig entreprenörskapen från start-ups och scale-ups?
3. Hur kan Mobility Xlab fungera som bryggan ut mot start-ups från offentlig sektor?

Bidrag till Triple F

Detta projekt syftar till att stödja Triple F:s övergripande mål att bidra till det svenska godstransportsystemets omställning till fossilfrihet. Genom att undersöka hur Trafikverket kan effektivisera sina innovationsupphandlingsprocesser och bättre integrera start-ups och scale-ups som leverantörer, adresserar projektet flera viktiga aspekter av denna omställning.

Bidrag till det svenska godstransportsystemets omställning till fossilfrihet

Projektet har bidragit med ett ramverk och metodologi, TrafikXlab, som bidrar till offentliga väghållare att bredda sin leverantörsbas för att möjliggöra för start-ups och scale-ups att delta i upphandlingsprocesser, med Trafikverket som tillämpat case. Exempelvis kan innovativa lösningar från start-ups och små företag nyttjas för att optimera trafikflöden och minska trängsel. Effektiva digitala lösningar, istället för investeringar i fysiska åtgärder i infrastruktur, kan bidra till att minska bränsleförbrukningen och därmed CO2-utsläppen från godstransporter. Genom att underlätta för Trafikverket att samarbeta med innovativa start-ups inom detta område, kan projektets föreslagna modell påskynda utvecklingen och implementeringen av sådana lösningar.

Den föreslagna TrafikXlab-modellen, som är ett huvudsakligt resultat av det här arbetet, är utformad för att accelerera utvecklingen och implementeringen av nya innovativa lösningar hos Trafikverket, samt att skapa en mer flexibel och anpassad upphandlingsprocess. Detta kan öka attraktionskraften för start-ups och scale-ups att delta i Trafikverkets upphandlingar, vilket i sin tur kan tillföra nya idéer och lösningar för att effektivisera godstransportsystemet och minska dess miljöpåverkan. Därmed kan modellen bidra till en acceleration av omställningen till fossilfrihet genom att möjliggöra för nya aktörer.

Långsiktig kunskapsuppbyggnad

Projektet bidrar till långsiktig kunskapsuppbyggnad genom att skapa en ökad förståelse för hur offentlig sektor kan bli bättre på att arbeta med start-ups och scale-ups för att främja innovation. Den utvecklade TrafikXlab-modellen utgör en ny kunskap som kan användas av Trafikverket och andra offentliga aktörer för att anpassa sina upphandlingsprocesser och främja samarbete med innovativa företag. Denna kunskap kan i sin tur leda till utvecklingen av nya lösningar för ett mer hållbart godstransportsystem.

Projektet har även identifierat utmaningar och möjligheter kopplade till upphandlingsförfarandet. Denna kunskap är värdefull för både Trafikverket och leverantörer, och kan bidra till att skapa mer effektiva och ändamålsenliga upphandlingsprocesser i framtiden. Dessa utmaningar och möjligheter är kunskap som är värdefull för andra branscher som det offentliga upphandlar inom, exempelvis bygg- och anläggningssektorn, men även den privata sektorn genom att dra nytta av hur start-ups bäst kan nyttjas.

Genomförande

Projektet, lett av Lindholmen Science Park i samarbete med Trafikverket och Mobility Xlab, samt med stöd från Triple F, undersökte hur Trafikverket kan utnyttja innovation från start-ups och scale-ups genom förbättrad innovationsupphandling. Arbetet inkluderade en initial fas för att identifiera Trafikverkets behov och utmaningar genom att analysera befintliga upphandlingsprocesser. Genom möten och intervjuer med Trafikverket diskuterades frågeställningar och lösningsförslag utvecklades. Vi genomförde även omvärldsbevakning och benchmarking av innovationsupphandlingar, vilket presenterades för Trafikverket, inklusive exempel från andra länder i EU och offentlig sektor i Sverige. Erfarenheten från denna omvärldsbevakning har integrerats i den iterativt framtagna affärsmodellen TrafikXlab för att underlätta samarbete mellan Trafikverket och start-ups, vilket utgjorde grunden för slutrapporten.

Resultat

Parallellt med att besvara de tre frågeställningarna har projektet utvecklat TrafikXlab-modellen, en anpassning av MobilityXlabs affärsmodell för Trafikverket, som syftar till att skapa ett ramverk för förbättrat samarbetet med start-ups genom engagemang, olika upphandlingsmetoder, med ett primärt fokus på innovationsupphandling för nya lösningar. Modellen tydliggör processen från behovsidentifiering till implementering och betonar Trafikverkets ägarskap över upphandlingen. Detta inkluderar att definiera behov, hantera den formella upphandlingsprocessen enligt regleringar, utvärdera inlämnade förslag och leda efterföljande projekt.

Nedan följer svar på frågeställningarna samt en beskrivning av TrafikXlab-modellen.

Översikt av TrafikXlab-modellen

Den föreslagna TrafikXlab-modellen är en anpassad version av MobilityXlabs ramverk, specifikt utformat för Trafikverket. Den beskriver hur Trafikverket kan stötts genom innovationsprocessens livscykel, från initial behovsidentifiering till implementering och uppföljning, där så är möjligt utifrån gällande lagstiftning kring upphandling och Trafikverkets krav på exempelvis sekretess och konkurrensneutralitet.

TrafikXlab är en föreslagen samarbetsmodell eller ramverk, inte en separat juridisk enhet. Den representerar ett strategiskt partnerskap mellan Lindholmen Science Park (värd för MobilityXlab och som nyttjar dess ramverk och expertis) och Trafikverket.

TrafikXlabs roll

TrafikXlab fungerar som en faciliterare och möjliggörare för samarbete, genom att öka Trafikverkets attraktionskraft för start-ups, samt att ge tillgång till Trafikverkets resurser och experter; som guide åt intresserade företag; som facilitator genom uppföljning, workshops och facilitering för att upprätthålla framdrift. Slutligen är TrafikXlab en värd genom att organisera en neutral arena för event och aktiviteter för att bygga gemenskap.

Stöd i processen

TrafikXlabs stöd anpassas till standardupphandlingsfaserna. Inom processen kan de fungera som en trygg och neutral plats genom att hålla workshops för att samla in och formulera behov från Trafikverkets "Champions", med fokus på funktionella krav. De kan även hålla "Reverse Pitch"-sessioner där "Champions" detaljerar behoven. När det gäller Begäran om information (Request for Information, RFI) kan de scouta potentiella start-ups för RFI:er och facilitera RFI-sessioner, samt vid behov hjälpa intresserade företag att svara på RFI:n.

Vid anbudspublicering/annonsering kan de ge information och vägledning till potentiella leverantörer, erbjuda "open desk"-sessioner (1-till-1), utföra global scouting, hålla event för att marknadsföra anbudet, stödja kommunikationsinsatser och hjälpa företag att lämna in anbud.

Under inlämning och utvärdering kan de hålla event för utvärderingsteam, stödja dokumentation och kommunikation, samtidigt som Trafikverkets utvärderingsteam fattar besluten.

Slutligen, kan de underlätta arbetet mellan Trafikverket och utvalda företag, ge projektstöd genom checkpoints och workshops, bibehålla momentum och dela information vertikalt inom Trafikverket..

Viktiga möjliggörande faktorer

För framgång krävs dedikerade "Champions" inom Trafikverket för varje behov, som driver projekt och säkrar budget. En hållbar finansiering för TrafikXlab är nödvändig, via partnerskap, offentlig finansiering (FoI-portföljer, EU-medel) eller upphandling av tjänster för facilitering av innovation.

Involvering av styrgrupp från Trafikverket är avgörande för strategisk riktning och resursfördelning. Intern samsyn mellan Trafikverkets avdelningar är också viktig, samt regelbunden uppföljning för att bibehålla framdrift.

Rollen för inkubatorer i samarbete med offentlig sektor

Samarbetet mellan start-ups och offentlig sektor är komplext på grund av skillnader i arbetssätt och regelverk. Offentliga myndigheter, som Trafikverket, måste följa principer om transparens och likabehandling, vilket innebär att även tidiga samarbeten som piloter kräver noggrann dokumentation. Inkubatorer kan agera som en viktig länk genom att vägleda start-ups i att förstå de offentliga regelverken och anpassa sina förväntningar till längre ledtider och fler beslutsnivåer. De hjälper också myndigheter att tydligt formulera behov och tidsramar. Det är avgörande att start-ups inte bygger sin affärsmodell kring en enskild myndighet som kund, då upphandlingsregler kräver öppenhet och konkurrens. Istället bör fokus ligga på skalbara lösningar som är relevanta för en bredare marknad, både nationellt och internationellt. Sammanfattningsvis är inkubatorers roll att skapa hållbara och rättssäkra samarbeten som överbrygger kulturella och processmässiga skillnader, vilket gynnar både innovativa företag och innovationssystemet som helhet.

TrafikXlab-modellen är utformad utifrån Trafikverkets roll som offentlig myndighet och dess skyldigheter enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Alla aktiviteter och interaktioner som faciliteras genom TrafikXlab, inklusive marknadsdialoger, RFI-processer (Request for Information) och potentiella samarbeten, följer grundläggande principer för offentlig upphandling såsom likabehandling, transparens och icke-diskriminering. Åtgärder finns inom ramen för den föreslagna TrafikXlab-modellen för att proaktivt identifiera och hantera potentiella intressekonflikter. Målet är att säkerställa att alla aktörer som är intresserade av att ingå avtal med offentlig sektor behandlas lika och att alla lösningar som utvecklas i slutändan uppfyller Trafikverkets krav för leverans och implementering

Svar på frågeställningar

Fråga 1: Vad krävs för att startups ska möta Trafikverkets behov och krav?

För att start-ups ska kunna möta Trafikverkets krav behöver de följa upphandlingslagar och EU-ramverk. De behöver också tydlig vägledning och lättillgänglig information om Trafikverkets behov och upphandlingssteg, samt hjälp att anpassa sina lösningar och ansökningar. Det är viktigt att Trafikverket formulerar behov som funktionella krav för att främja innovativa lösningar. Start-ups gynnas av att känna till dedikerade kontaktpersoner och

av en transparent process som bygger förtroende och skyddar konfidentiell information. Slutligen är lämpliga finansieringsmekanismer avgörande, särskilt för prototyputveckling, samt att projektets momentum upprätthålls genom tydlig kommunikation.

Fråga 2: Hur behöver Trafikverket anpassa sin verksamhet och arbetssätt för att kunna tillgodogöra sig entreprenörskapen från start-ups och scale-ups?

En nyckel för att tillgodogöra sig entreprenörskapet från start-ups innefattar flexibla och innovationsvänliga upphandlingsprocesser, inklusive nyttjandet av Pre-Commercial Procurement (PCP) som verktyg för att facilitera innovation. Interna processer inom inköp och juridik bör utvärderas för att identifiera vad som kan förenklas inom gällande regelverk. Dessutom behöver möjligheter för ytterligare öppenhet och riskdelning identifieras. Att aktivt formulera funktionella behov och ge interna "Champions" mandat att driva dessa är viktigt. Etablering av forum för dialog, hållbar finansiering och förankring på ledningsnivå är avgörande för långsiktigt engagemang och för att kunna testa nya arbetssätt i pilotprojekt.

Ett antal av komponenterna inom det föreslagna TrafikXlab-ramverket kan vara utmanande att tillämpa inom en myndighetskontext och utifrån rådande mognadsnivå inom innovationsområdet.

Fråga 3: Hur kan MobilityXlab fungera som bryggan ut mot startups från offentlig sektor?

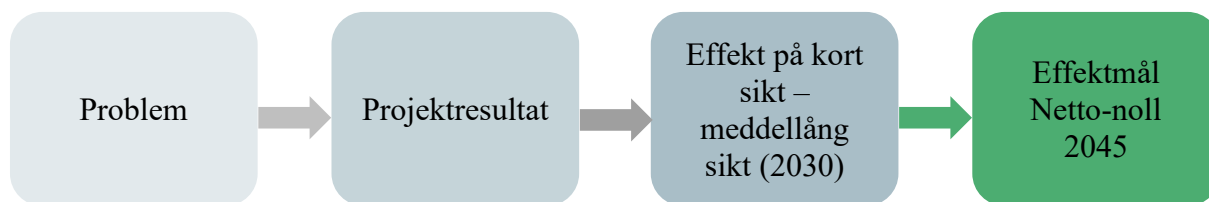
TrafikXlab (en anpassning av MobilityXlabs modell) kan fungera som en facilitator och guide för samarbeten med offentlig sektor. De kan använda sitt nätverk och globala scouting för att hitta relevanta start-ups (även inom andra branscher) utifrån Trafikverkets behov, vilket ger ett värdefullt "deal flow". TrafikXlab kan stödja intresserade företag och potentiella leverantörer genom att informera om och vägleda dem genom Trafikverkets RFI- och anbudsprocesser, samt erbjuda dedikerade sessioner för vägledning ("1-on-1 open desk") som är öppna för samtliga. De underlättar också direkt interaktion mellan Trafikverkets experter och intresserade aktörer via exempelvis workshops eller andra former för informationsutbyte, och genom att skapa en neutral arena för inledande diskussioner.

Genom att tillhandahålla projektstöd, som att strukturera checkpoints och följa upp milstolpar, kan TrafikXlab bidra till att upprätthålla momentum och struktur i samarbetsprojekt. De kan även utveckla eller tillhandahålla verktyg och resurser som är användbara för exempelvis start-ups som samarbetar med offentlig sektor. TrafikXlab kan bistå med kommunikations- och marknadsföringsinsatser för att attrahera fler start-ups till innovationsupphandlingar. Även om de utför initial vägledning av potentiella företag, ersätter detta inte Trafikverkets formella roll i upphandlingsförfarandet, såsom utvärdering av anbud.

Slutligen kan TrafikXlab bidra till att samla in lärdomar från samarbeten för att informera om kontinuerlig förbättring av Trafikverkets innovationsprocesser.

Nyttiggörande och nästa steg

Projektets resultat har potential att nyttiggöras på flera olika sätt och av olika aktörer. Den utvecklade TrafikXlab-modellen kan användas av Trafikverket som en konkret vägledning för att anpassa sina upphandlingsprocesser och skapa mer effektiva samarbeten med start-ups och scale-ups. Genom att implementera modellen kan Trafikverket öka sin förmåga att dra nytta av innovativa lösningar för att möta sina utmaningar, särskilt inom områden som digitala trimningsåtgärder för vägtransportsystemet.

Projektet har även bidragit till en ökad kunskap om start-ups och scale-ups potential att bidra till utvecklingen av ett hållbart godstransportsystem. Denna kunskap kan spridas till relevanta aktörer genom denna rapport, konferenser och samverkansaktiviteter, och på så sätt främja en bredare dialog och samverkan mellan offentlig sektor och innovativa företag.

För att ta resultaten vidare och realisera den fulla potentialen av TrafikXlab-modellen, är det viktigt att genomföra pilotprojekt där modellen testas och utvärderas i praktiken. Sådana pilotprojekt kan bidra till att finjustera modellen och generera ytterligare lärdomar om hur den kan implementeras på bästa sätt.

Det är också viktigt att säkerställa en hållbar finansiering för fortsatt arbete med att främja samarbete mellan Trafikverket och start-ups. Detta kan innebära att utforska olika finansieringsmöjligheter, till exempel genom Trafikverkets forskningsportföljer, nationella program eller EU-finansieringsprogram.

På kort sikt förväntas projektet leda till en ökad dialog och samverkan mellan Trafikverket och start-ups, samt en tydligare bild av hur innovationsengagemang och olika upphandlingsmetoder, inklusive innovationsupphandling med funktionella krav i fokus, kan användas som ett verktyg för att främja innovation inom transportsektorn. På medellång sikt (till 2030) kan projektet bidra till att Trafikverket implementerar nya upphandlingsprocesser och att fler innovativa lösningar utvecklas och implementeras i det svenska godstransportsystemet.

Det övergripande effektmålet är att projektet ska bidra till att minska godstransporternas klimatpåverkan och stödja Sveriges mål om netto-nollutsläpp av växthusgaser senast 2045. Genom att främja utvecklingen och implementeringen av digitala trimningsåtgärder och andra innovativa lösningar, kan projektet bidra till ett mer effektivt och hållbart godstransportsystem. Det är upp till varje enskilt potentiell lösning att bidra till utsläppsminskning och inget som kan kvantifieras genom att applicera TrafikXlab-modellen.

Nytta för innovatörer och ekosystemet

TrafikXlab-modellen är utformad för att skapa betydande möjligheter för start-ups och innovativa företag. Genom att samarbeta med Trafikverket via detta ramverk får företag direkt

tillgång till verkliga utmaningar och problemägare, kan validera sina lösningar inom en offentlig sektor-kontext och bygga trovärdighet. Ett framgångsrikt samarbete med Trafikverket kan fungera som ett starkt referensfall, vilket öppnar dörrar till en bredare marknad av andra offentliga aktörer (t.ex. kommuner/väghållare i Sverige, som representerar en betydande marknad utöver Trafikverket självt) och internationella möjligheter. Detta främjar ett stort affärsintresse och stödjer tillväxten av innovativa företag, vilket i slutändan bidrar till ett mer dynamiskt innovationsekosystem för hållbara transportlösningar.

Nästa steg

För att testa TrafikXlab-modellen och dess effektivitet är pilotprojekt inom exempelvis digitala väglösningar nästa avgörande steg. Långsiktig påverkan kräver hållbar finansiering för innovationspartnerskap, med möjliga källor som Trafikverkets forskningsportföljer, Vinnova eller EU-program. Förbättrat samarbete mellan Lindholmen Science Park och Trafikverket kan påskynda identifiering, utveckling och implementering av innovativa lösningar inom Trafikverkets verksamhetsområden.

Nedan följer förslag på möjliga finansieringsmöjligheter för att testa ett pilotprojekt där TrafikXlab tillämpas, i dialog med Trafikverket:

Finansiär	Utlysning	Länk	Dead-line	Relevans
Vinnova	Planeringsbidrag inför internationell ansökan 2025	Planeringsbidrag inför internationell ansökan 2025	November 12, 2025	Stöder ansökningar för internationella utlysningar, vilket kan leda till innovationspartnerskap relevanta för transport och andra sektorer.
European Assistance For Innovation Procurement Initiative (eafip)	Fri teknisk och juridisk assistans	EAFIP	Pågående	Stöd ges för att hjälpa upphandlande organisationer att implementera innovationsupphandling, inklusive förkommersiell upphandling (PCP) och offentlig upphandling av innovativa lösningar (PPI).
Trafikverket	Research and Innovation	https://bransch.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/forskning-och-innovation/		
European Structural and Investment Funds (ESIF)	Stöd genom nationella/regionala program (Specifika utlysningar bestäms på regional/nationell nivå)	The European Social Fund - Svenska ESF-rådet	Hanteras regionalt	ESIF-medel, likt ESF+ i Sverige, kan finansiellt stödja enskilda upphandlare vid förberedelse och genomförande av PCP som en del av bredare mål relaterade till att stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen och öka den innovationsförmågan. Specifika utlysningar skulle hanteras på nationell eller regional nivå, och inga specifika öppna utlysningar för PCP i Sverige under 2025 hittades i de allmänna sökningarna.

Vinnova	Accelerera FFI förberedelseprojekt – hösten 2025	Accelerera FFI förberedelseprojekt - hösten 2025	Planeras öppna augusti 2025	Finansierar förberedande projekt för systemdemonstratorer som accelererar omställningen till hållbara vägtransporter, vilket kräver nära samarbete och hög relevans för Trafikverkets hållbarhetsmål.
Vinnova	Accelerera FFI systemdemonstratorer - hösten 2025	Accelerera FFI systemdemonstratorer - hösten 2025	Planeras öppna augusti 2025	Finansierar fullskaliga systemdemonstratorer för hållbara vägtransporter, vilket kräver nära samarbete och stödjer implementeringen av innovativa lösningar i verkliga miljöer, relevanta för Trafikverkets infrastruktur och verksamhet.
Horizon Europe	Utlysningar inom Work Programme 2025 (Kluster 4, 5, 6, etc.)	Calls for proposals - EU Funding & Tenders Portal	Flera under 2025	Utlysningar inom olika tematiska områden, inklusive transport, logistik, digital teknik och hållbarhet, vilket erbjuder varierande möjligheter för internationella innovationspartnerskap relevanta för Trafikverket. Öppna från 15 maj.
Horizon Europe (EU Missions Work Programme 2025)	HORIZON-MISS-2026-04-PCP-CIT-01: Boosting the transformation towards climate-neutral cities, the net-zero economy and open strategic autonomy through Pre-Commercial Procurement (PCP)	Prepublication: EU Missions Work Programme 2025	Januari 2026	Detta är en specifik utlysning inom Horizon Europe Missions Arbetsprogram, explicit fokuserad på att använda PCP för att driva omvandling mot klimatneutrala och netto-noll-ekonomiska städer. Deadline för aktiviteten är i början av 2026, förberedelser och relaterade aktiviteter skulle ske under 2025, vilket gör den högst relevant för upphandlare som planerar PCP-aktiviteter inom dessa områden
Horizon Europe (European Innovation Ecosystems - EIE)	Calls under the European Innovation Ecosystems Work Programme 2025 (Specific calls TBD)	Horizon Europe: European Innovation Ecosystems Work Programme 2025 (General info on WP) / EU Funding & Tenders Portal (Official portal)	Flertalet under 2025	EIE-arbetsprogrammet syftar till att stärka europeiska innovationssystem och stödja offentlig upphandling av innovation. Specifika öppna utlysningar för PCP identifierades inte tydligt, men om de öppnas under 2025, med tidsfrister i januari, skulle relevanta utlysningar stödja utvecklingen av innovations-upphandling och spridningen av relaterat material kan publiceras under detta arbetsprogram.
InvestEU Fund	Finansiering genom finansiella mellanhänder (lån, garantier, etc.)	The EIF and InvestEU / NIB and InvestEU	Pågående	InvestEU-fonden tillhandahåller finansiella produkter (lån, garantier) via mellanhänder som EIF och NIB för att stödja investeringar, inklusive de för innovation och för upphandlande aktörer. Detta är en finansierings-mekanism som innebär att en direkt utlysning för att finansiera specifika PCP-projekt är mindre sannolik. Det kan också hjälpa företag involverade i PCPs tillgång till finansiering för att skala upp.

Diskussion

Resultaten av arbetet visar på hur Trafikverket bättre kan tillvarata innovativa lösningar i tidigt skede, som annars riskerar att inte nå ut till marknaden genom nuvarande sätt att upphandla på (ledtider, med mera) eftersom start-ups tidigt behöver säkra finansiering och få ut sina produkter och tjänster på marknaden. Genom att möjliggöra för en ny typ av leverantörsbas att nå marknaden så gynnas nya innovationer, och innovationsekosystemet i stort. Detta bidrar till att göra Sverige och Trafikverket till en eftertraktad marknad för start-ups. Även om fokus har legat på hur Trafikverket och start-ups kan mötas, så kan modellen TrafikXlab bidra till att accelerera innovation för andra företag ("icke-start-ups").

I slutändan bidrar detta till flera perspektiv av ett hållbart godstransportsystem genom att möjliggöra för nya innovativa lösningar att nå ut på marknaden, exempelvis genom att bidra till utsläppsminskning, mindre buller, och social hållbarhet genom ökad tillgänglighet i transportsystemet, och ökad trafiksäkerhet.

Triple F står för **Fossil Free Freight**, som anspelar på programmets syfte - att bidra till att minska godstransporternas koldioxidutsläpp i Sverige. Triple F är Trafikverkets forskning- och innovationssatsning och Lindholmen Science Park står som värd i samarbete med VTI och RISE. Programmet startade 2018 och kommer som längst pågå till 2030.

